

Lausunto eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Viite: HE 38/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta

Syöpäjärjestöt pitää erittäin tärkeänä sitä, että nyt valiokunnassa käsiteltävä hallituksen esitys saataisiin pian voimaan tulevaksi laiksi. Nikotiinipussit ovat tupakkateollisuudelle keino houkutella uusia käyttäjiä ja kansanterveyden kannalta on oleellista, että uusia nikotiinituotteita ei päästetä markkinoille ilman kattavaa sääntelyä ja pyrkimystä ehkäistä näiden tuotteiden käyttöä.

Syöpäjärjestöt muistuttaa, että tupakkalain tavoitteena on tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen, ja että väestöstä enintään viisi prosenttia käyttää tupakka- tai nikotiinituotteita vuonna 2030. THL:n mallinnustutkimuksen mukaan tätä tavoitetta ei tulla nykyisillä toimilla saavuttamaan. Tupakkalain muutosehdotus on ristiriidassa lain tavoitteen kanssa.

Syöpäjärjestöt huomauttaa myös, että Suomi on sitoutunut WHO:n Tupakkapuitesopimukseen. Artikla 5.2 (b) velvoittaa toteuttamaan tehokkaita lainsäädännöllisiä toimenpiteitä nikotiiniriippuvuuden torjumiseksi ja vähentämiseksi. Artikla 5.3 velvoittaa suojaamaan terveyspolitiikkaa tupakkateollisuuden intresseiltä. Nikotiini on riippuvuutta aiheuttava myrky, jolla on useita terveyshaittoja. Nikotiini on erityisen haitallista nuoren kasvu- ja kehitykselle ja nikotiinituotteiden käyttö lisää riskiä nuorella tupakoinnin aloittamiselle.

On myös todettava, että aiempi hyvä kehitys nuorten tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön vähenemisessä kokonaisuutena pysähtyi ja osin tuotteiden käyttö kääntyi nousuun vuosina 2021–2023. Nikotiinipussien käyttö korostuu ammattiin opiskelevilla, joilla päihteiden käyttö yleisempää kuin muilla oppiasteilla.

Syöpäjärjestöt ehdottaa hallituksen esitykseen seuraavia muutoksia:

- Makuaineet nikotiinipusseissa tulee kieltää kokonaan, samoin kuin savukkeissa ja nikotiininesteissä.
- Nikotiinipitoisuus tulee olla korkeintaan 8 mg/g.
- Ikäraja tupakka- ja nikotiinituotteilla tulee olla 20 vuotta.
- Nikotiinittomien kertakäyttöisten sähkösavukkeiden (vape), jotka lukeutuvat tupakan vastikkeiksi, tulee lisätä koulujen, oppilaitosten ja päiväkotien sisä- ja ulkotilojen sekä leikkikenttien tupakointikieltoihin.
- Matkustajatuonnin rajaksi nuuskalle 100 g ja nikotiinipusseille 100 g.

Helsingissä 6.5.2024

Juha Pekka Turunen, pääsihteeri, Syöpäjärjestöt

Tuuli Hynynen, terveyden edistämisen asiantuntija, Syöpäjärjestöt

Lisätiedot:

Tuuli Hynynen, terveyden edistämisen asiantuntija, tuuli.hynynen@cancer.fi, p. 050 514 2517

Sarianne Hartonen, yhteiskuntasuhdepäällikkö, sarianne.hartonen@cancer.fi, p. 050 3296 052